

Nézd a térképet. A Skandináv félsziget olyan, mint egy kutya, amelyik Európa északi kapuját őrzi. Ha bejárjuk, négy országot ismerünk meg. Közülük Norvégia, Svédország és Dánia lakói a harcos vikingek leszármazottai, a finnek ősei pedig Ázsiából vándoroltak mai hazájukba.

Nosza, kószáló barátaim, sál, sapka, kesztyű, síléc – s máris indulhatunk

Norvégiába!

Neve németül Észak-Útját (Nord-Weg) jelenti. Partját 150.000 apró sziget pötytyözi, 200 km hosszú és 1-2 km széles, mély, tekervényes öblök (fjordok) csipkézik. Ettől lesz Norvégia partvonala 26.000 km hosszú.

Norvégia területének háromnegyede terméketlen! Helyette halásznak, a vizek erejével vilamos energiát termelnek, a viharos tengeren kőolajat fúrnak, alumíniumot dolgoznak fel.

A skandináv népek harcias ősei, a vikingek ezer évvel ezelőtt végigrabolták Európa partjait. De nemcsak marcona harcosok, hanem kitűnő hajósok és kézművesek is voltak. 500 évvel Kolumbusz előtt kikötöttek Amerikában, a viking múzeumok pedig tele vannak művészien megmunkált arany, ezüst, fa tárgyakkal.

30 evezős röpítette a 24 méter hosszú, kecses viking hajót.

A fővároson, Oslón kívül csak két norvég nagyváros van: Bergen és Trondheim. Hammerfest Európa legészakibb városa. 72 napos nyári nappala, 63 napig tartó téli éjszakája és a sarki fény – estefelé keletkező csodás fényjelenség – miatt látogatják a turisták.

Ez a rúnairásos pogány gerendatemplom kilencszáz éves. A viking hajók faragványait idézi.

A norvégok nemzeti időtöltése a síelés: lesiklás, ugrás, sífutás – itt mindenki tud sízni.

Svédország

hatalmas területén kevesen élnek, de jól! Ez az ország 200 éve nem háborúzott, és a béke jólétet termett.

Svédországban – Svájc után – a legmagasabb az életszínvonal. Mindenkinek van munkája. Ismeretlen a nyomor, a tanulók, az idősek, a betegek sokféle állami támogatást kapnak.

A főváros, Stockholm Észak Velencéje – mintha a vízen úszna. Az aranytetejű városháza zömök, vörösbarna tornya, a királyi palota, a lovagtemplom a múltat őrzi.

Hajdan a svédnek kenyere a halászat, lova a szél, szekere a hajó volt. Gyertek a hajómúzeumba! Itt őrzik az I. Wasa Gusztávról elnevezett hajót. Mindjárt az első útján, négyszáz matrózzal és katonával a fedélzetén, alig száz méterre a parton ünneplő tömegtől – elsüllyedt. Ma sem tudni, miért.

333 évig csücsült az öböl fenekén. Ma a hajómúzeum ékessége. Ha kiszáradna, porrá hullna szét, ezért állandóan „műeső” permetez rá.

Svédasztal, svédmintás pulcsi – az önkiszolgálós vendéglátó asztal és a tarka, mértani kötés mint a svéd „találmány”.

Kérdezd meg édesapádat, milyen a svéd acél! Megbízható, kiváló minőségű, ezért világhírű. Akárcsak a belőle készült golyóscsapágy, a Volvo autó, a Scania kamion, a Nohab dízelmozdony, az Ericsson híradástechnikai cikkek.

A svédnek oly kevés napot látnak, hogy ezt télen is, nyáron is kitörő örömmel megünnepelik. December 13-a, Lucia-Luca, a fény napja. Ablakban, hóban mécses ég, a lányok égő gyertyás koszorút viselnek. Szent Ivánkor, a legrövidebb nyári éjszakán senki sem alszik, szerelmet varázsolnak, hatalmas tűzek körül táncolnak.

Ha jó nagyot ugranánk,
a legdélibb svéd szirtről

Dánia

partjára huppanhatnánk – egyenesen a kis
hableány ölébe. A leghíresebb dán, Christian
Andersen mesehősnének kecses bronzszobra
Dánia jelképe lett.

Minden negyedik dán a fővárosban, Koppen-
hágában él. E picike ország jólétét hajdanán a
fekvésének (jól megvámolta a felségvizein az
óceán felé tartó kereskedőhajókat), ma a szorga-
lomnak, tudásnak és bölcs vezetésnek köszön-
heti. Dánia ma élen jár a halászatban és az állat-
tenyésztésben is.

1. Süs-sél, süs-sél ré-test, tégy rá cuk-rot, é - dest,
2. Ha ki-sül a tep -si, gye-re gyor-san, vedd ki,

a - ki e -szi, az a lány, so-ha-se lesz ha-lo-vány.
ha nem mo-zogsz sza-po-rán, oda-ég a va-cso-rám.

**Kapcsold be a rádiót! November 9-én reggel
9-től a kolozsvári adó gyermekműsorában
László Bakk Anikó néni skandináv zenét küld
ezekhez az oldalakhoz.**

LÁSZLÓ NOÉMI

SKANDINÁV KÉPEK

A nagy hidegtől pirosak a házak,
száz öbölben ring ezer hajó.
Fenyő-övezte tavak szaporáznak,
és észak felé, ahol csupa hó
a domb, a sík, fatalpon fut a szán,
s ki tudja, hányan emlékeznek arra,
hogy egykoron a föld túloldalán,
az Új Világban hogyan léptek partra
sárkányfejes hajóból bős vikingek
fél évezreddel Kolumbusz előtt;
hány fa-csodát találtak ki a finnek,
hogyan hevítik át a levegőt
a végeláthatatlan éjszakában,
mikor a föld alá bújlik a nap,
s hónapok múlva hogy villan az áram
a fehér éjszakák ege alatt;
ki tudja, hány hangzása van a szónak,
ha szól, ha szólít, vár és visszavár,
ragyog a tó vize, havak omolnak
és elmosolyodik Gusztáv király.

Skandináv fi-
nomság a lepény-
szerű pirog és a
mocsári hamvas
szeder befőtt.

Dánia a Lego
hazája. A Lego-
land parkban 30
millió elemből
csodás maket-
tek épültek.

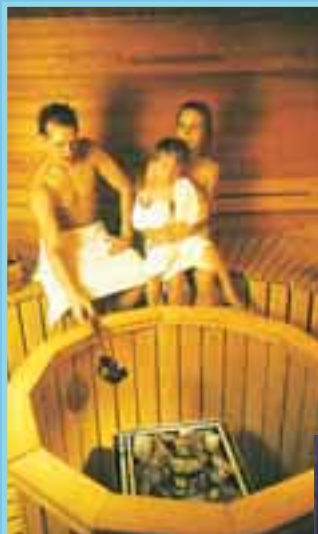
Finnország

a 60.000 tó országa. Ahol nincs tó, ott erdő van, hisz az ország területének több, mint kétharmada fenyő- és nyírerdő. Bár „kaszálják”, mint a búzát, s egyszerre 50.000 szálát úsztatnak a tavak vizén a deszka-, bútor- és papírgyárak felé, mégsem fogy el az erdő, mert gondosan újratelepítik.

Helsinki, a finn főváros karácsonyi fényben.

Imádkoztál már hótemplomban?

Egyetlen finn otthonból sem hiányzik a szauna. Deszkekamra, ahol forró gőzben izzadják ki a megfázást, a fáradtságot, a betegségeket. Utána a jeges tó vize is melegnek tűnik.

Akárcsak a sízés, a tájfutás is nemzeti sport Skandináviában. A kisiskolások az ábécével együtt a térkép és iránytű használatát, a természet szeretetét is megtanulják.

Ahány lapp, annyi rénszarvas. Az északi tundrákon, négy országban megosztva élnek a lappok. A szarvascsordák vándorlását követik. Nyáron sátorban, télen erdei házakban laknak. Ma már helikopterrel terelgetik a réneket. Szín pompás viseletük vidámságot visz a szürke, árnyékos tájba.

A mi anygalkánk az északi népeknél szakállas, piros ruhás télapó. Finn neve Joulupukki, hazája a lappföldi Fülešhegy.

